

Alkoholiseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Seaduseelnõu väljatöötamine on tingitud vajadusest ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARSCoV-2 levikut, piirates lisaks alkoholise joogi jaemüügi õigusele ka alkoholi jaemüügi kohas kohapeal tarbimist. Viimaste nädalate suundumused ja viiruse leviku tõus on näidanud, et üleriigilise viiruse leviku oht ei ole märkimisväärselt vähenenud.

Terviseameti 18. oktoobri 2020. a andmete põhjal lisandus ööpäevaga 26 positiivset testi, viimase 14 päeva haigestumus 100 000 elaniku kohta on 35,52. Võrdluseks, 1. augustil 2020. a oli sama näitaja 4,4, 18. septembril 2020. a 26,94. Nakkuse leviku hüppelise tõusu põhjustasid muu hulgas Tartu ja Ida-Viru maakonnas alkoholi müügiga tegelevatest toitlustuskohtadest alguse saanud nakkuskolded. Praegu ei ole uusi nakkusjuhte viimase 14 päeva jooksul registreeritud vaid Järva ja Põlva maakonnas. Haiglaravil on 32 patsienti.

Alkoholiseaduse (edaspidi AS) § 36 alusel alkoholise joogi jaemüügi ajaline piiramine ei keela alkoholi kohapealset tarbimist jaemüügi kohas.

Vabariigi Valitsuse 17. septembri 2020. a korraldusega nr 322 „Alkoholise joogi jaemüügi õiguse peatamine ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00“ peatati alates 25. septembrist 2020. a riigis tervikuna alkoholise joogi jaemüügi õigus müügikohas, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kell 00.00 kuni 10.00 avaliku korra tagamise huvides. Piirangut pikendati Vabariigi Valitsuse 15. oktoobri 2020. a korraldusega nr 348 kuni 24. novembrini (kaasa arvatud) 2020.a.

Alkoholise joogi jaemüügi õiguse peatamise piirangu täitmise järelevalve käigus on leitud mitmeid ettevõtjaid üle Eesti, kes kasutavad alkoholise joogi jaemüügi õiguse peatamise piirangust kõrvale hoidmiseks erinevaid viise ja lahendusi, mis ei ole kooskõlas eesmärgiga ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut.

Piirangute kehtestamise lähtekohaks on Terviseameti seisukoht, mille kohaselt on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 haigus nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikokkupuutel nakkusohtliku inimesega, kellel on haigusele iseloomulikud sümptomid. See tähendab, et viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles, muu hulgas kasutades samu toidu- või jooginõusid, või saastunud käte ning tihti kasutatavate puutepindade kaudu. Eriti suur on viiruse leviku oht siseruumides ning kohtades, kus viibib ühel ajal suur hulk inimesi.

Arvestades eeltoodut on alkoholi tarbimisele suunatud piirangud põhjendatud, kuna alkoholi tarbimine nõrgendab inimese immuunsüsteemi ja seega organismi vastupanuvõimet

nakkushaigustele. Suurtes kogustes alkoholi tarbimine suurendab ägeda respiratoorse distressi sündroomi (ARDS) riski, mis on COVID-19 üks raskemaid tüsistusi¹.

Lisaks muudab alkoholi tarvitamine inimese käitumist, sealhulgas vähendades ohutaju, soodustades riskikäitumist, ning suurendab viiruse leviku ennetamiseks ette nähtud käitumisjuhiste järgimata jätmise tõenäosust. Samuti pikendab alkoholi meelelahutuskohtades tarbimine siseruumides viibimise aega. Eeltoodu tingib omakorda inimeste nakatumise ja teiste inimeste nakatamise riski suurenemise.

Arvestades eeltoodut, on põhjendatud, et lisaks alkohoolse joogi jaemüügi õiguse piiramisele on avaliku korra tagamise huvides õigus piirata ka alkoholi tarbimist müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja koostas ning keeletoimetuse tegi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi siseturuosakonna kaubanduse ja teenuste talituse nõunik Merike Koppel (6256 411, merike.koppel@mkm.ee)

Eelnõu juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigussakonna õigusnõunik Anne-Ly Normak (tel: 715 3403; e-post: anne-ly.normak@mkm.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud teiste menetluses olevate eelnõudega.

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthälteenamus.

Eelnõuga muudetakse alkoholiseaduse redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 10.07.2020, 62.

2. Seaduse eesmärk

Muudatuse eesmärk on võimaldada avaliku korra tagamise huvides lisaks alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamisele piirata ka alkoholi jaemüügikohas alkoholi kohapeal tarbimist.

Lisaks on eelnõu jõustumisel õigus kehtestada eeltoodud piiranguid:

- 1) Vabariigi Valitsusel nii riigis tervikuna, maakonnas tervikuna või ka kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil tervikuna ning
- 2) Politsei- ja Piirivalveametil maakonnas tervikuna või ka kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil tervikuna ning
- 3) valla- või linnavalitsusel oma haldusterritooriumil tervikuna või teatud müügikohtades või ühes müügikohas.

¹ https://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0010/437608/Alcohol-and-COVID-19-what-you-need-to-know.pdf?ua=1

Väljatöötamiskavatsuse koostamine ei ole vajalik, kuna kooskõlas Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011.a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 1 lõike 2 punktiga 1 peab eelnõu menetlus olema põhjendatult kiireloomuline. Eelnõuga kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks meede, mis on hädavajalik avaliku korra tagamiseks viiruse leviku tõkestamiseks.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga muudetakse alkoholiseaduse § 36 „Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamine ja alkoholi jaemüügi kohas kohapealse tarbimise piiramine“.

AS § 36 lõike 1 punktiga 1 ja 2 sätestatakse, et avaliku korra tagamise huvides võib alkohoolse joogi jaemüügi õiguse nii peatada kui ka müügikohas tarbimist piirata kuni peatamise või piiramise tinginud asjaolu äralangemiseni Vabariigi Valitsus (VV) – riigis tervikuna või maakonna või kohaliku omavalitsuse üksuse (KOV) haldusterritooriumil tervikuna ja Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud politseiametnik (PPA) – maakonna või KOV-i haldusterritooriumil tervikuna.

Kehtiv KoRS § 4 esitab mõiste avalik kord definitsiooni. Avaliku korra tagamise alla kohaldub ka nakkushaiguste leviku tõkestamine.

Alkoholi müügikohas kohapeal joomist piirab kaudselt juba kehtiv AS § 40 lg 2, mis keelab osades jaemüügi kohtades või olukordades müügi kohapeal tarbimiseks. Sellega on mõeldud eelkõige, et nendes olukordades ei peaks alkoholi jaemüüja looma soodsaid tingimusi alkoholi kohapeal ärajoomiseks (nt kaupluses ei peaks olema laudu-toole).

Eelnõu muudatusega piirata alkoholi jaemüügi kohas alkoholi tarbimist, peetakse silmas alkoholi joomise piiramist meelelahutus- ja toitlustusasutuste siseruumides. Alkoholi kasutamine nt toidu valmistamiseks piirangu alla ei kohaldu. Alkoholi joomisega väheneb inimesel ohutaju, sealhulgas võõraste isikutega suhtlemisel ja distantsinõude hoidmisel, ning suureneb riskikäitumine, sealhulgas viiruse levikut soodustav käte pesemata jätmine või desinfitseerimissoovituste järgimata jätmine jne. Selle tagajärjel satuvad viiruseosakesed õhku ja pindadele ning sellega suureneb risk nakatada teisi inimesi.

Alkoholi tarbimine meelelahutus- ja toitlustusasutustes raskendab ka tagantjärele lähikontaktsete ringi kindlaksmääramist. Alkoholi müügikohas tarbimise piirang vähendab tõenäoliselt külastajate arvu baarides, ööklubides jms asutustes, mis vähendab võimalikke kontakte suure nakkusriskiga kohtades, kus on suurem riskikäitumise oht, kuna alkoholi müügi lubamine kinnistes ruumides (toitlustus- jmt asutused) suurendab seal pikemat aega viibimist.

Muudatusega antakse VV-le nii maakonna kui ka KOV-i territooriumi ja PPA-le KOV-i haldusterritooriumi suhtes piirangu kehtestamise pädevus. Selline lähenemine võimaldab piirangute osas ühtset lähenemist riigi vaates tervikuna. Muudatusega ei kaasne KOV-ile suuremat autonoomia riivet kui üleriigilise või -maakonna piirangu puhul (mis laieneb paljude KOV-ide territooriumile).

AS § 36 lõiked 2 ja 3 reguleerivad, kuidas ja milliste vahendite kaudu peab asjaomaseid ettevõtjaid piirangutest teavitama.

Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamisel või kohapealse müügikohas tarbimise piiramisel teatud müügikohtades või ühes müügikohas toimetatakse haldusakt alkohoolse joogi jaemüügi õigust omavale isikule viivitamata.

Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 61 lõike 1 kohaselt kehtib haldusakt adressaadile teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest alates, kui haldusaktis ei ole ette nähtud hilisemat kehtima hakkamist. Kuna alkoholi jaemüügiga tegelevad ettevõtjad on registreeritud majandustegevuse registris, siis on võimalik seda kanalit lihtsasti kasutada korralduse kättetoimetamiseks. Vastavalt HMS § 27 lõike 2 punktile 3 loetakse elektrooniliselt kättesaadavaks tehtud või edastatud dokument kättetoimetatuks, kui dokument või teade dokumendi kättesaadavaks tegemise kohta on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud elektronposti aadressile.

Tähtpäeva mõiste sisustab TsÜS § 136 ning selle lõike 1 järgi määratakse tähtpäeva saabumine tähtaja või kindlaksmääratud sündmusega. HMS võimaldab haldusakti teatavaks tegemist avalikult või individuaalselt. Kui seaduse kohaselt on võimalik avalikult teatavaks tegemine, siis HMS § 61 lg 1 teise lause üldreegli kohaselt hakkab avalikult teatavaks tehtud haldusakt kehtima alles 10. päeval pärast avaldamist. Eelnõuga kehtestatakse sellest erisus, mis võimaldab kohest kehtima hakkamist teatavaks tegemisest, kui olukord on selline, kus vajadus koheseks kehtima hakkamiseks on ülekaalukas alkoholi jaemüüjate ja tarbijate õiguste suhtes. Haldusorganil on sealjuures valida erinevate variantide vahel. Kõige kiiremat jõustamist saab teha selliselt, et õigusakti kohaselt jõustub piirang koheselt kas individuaalsest või avalikust teatavaks tegemisest vastavalt sellele, kumb jõuab adressaadini enne. Kui olukorra iseloomu arvestades on võimalik ära oodata jõustamine kõigi suhtes ühel ajal – avalikustamisest või sellele järgnevast tähtpäevast, siis tuleb seda võrdse kohtlemise põhimõttest lähtuvalt õigusaktis eelistada – kui muidu hakkaks piirang kehtima individuaalselt teatavaks tegemisest, siis võib piirang ühe baari suhtes jõustuda päevi varem kui teise suhtes. Kui olukord kohanemisaja andmist vähegi võimaldab, siis koheselt teatavaks tegemisest (individuaalsest või avalikust) jõustada ei tohi. Siis tuleb kehtestada õigusaktis kehtima hakkamise tähtaeg, mis annaks mõistliku kohanemisaja.

Haldusakti jõustumine kohe pärast selle teatavaks tegemist (sh avalikustamise teel) ei ole küll iseenesest mõeldamatu (kui selleks on seaduslik alus), aga õigusriigi põhimõtte (Eesti Vabariigi põhiseaduse § 10) kohaselt peab haldusorgan haldusakti jõustumise aja üle otsustades hoolikalt kaaluma ühelt poolt hüvesid, mille kaitseks haldusakt antakse, ja teiselt poolt olukorda, millesse kohustatud isikud haldusakti kohese jõustumisega pannakse. See kehtib eriti sel juhul, kui haldusaktiga kehtestatakse sisuliselt uus reegel, mis ei ole seni ühegi normiga kehtestatud. Isikutele tuleb anda haldusakti andmise olukorda arvestades võimalikult pikk kohanemisaeg².

AS § 36 täiendatakse lõikega 4, mille alusel kehtestatud piirangud lõpetab vajaduse äralangemisel haldusorgan, kes need kehtestas. Kui kahe haldusorgani pandud piirangud kohustavad isikut samaaegselt vastuoluliselt, siis lähtutakse rangemast piirangust.

²https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Alkohoolsete%20jookide%20jaem%C3%BC%C3%BCgi%20piiramine.pdf

Muudatus on vajalik, et lahendada olukord, kus isik on samaaegselt kohustatud kaheks vastuoluliseks tegevuseks. Välistatud ei ole mõlema korralduse samaaegne järgimine, näiteks kellajaliste erinevauste puhul: kui KOV keelab alkoholi jaemüügi või tarbimise kella kümnest ja VV kella üheksast, siis need ei pane vastuolulist kohustust – alkoholimüük tuleb lõpetada varasemast kellaajast. Samas näiteks olukorras, kus põhjendatud on üleriigiline leebe piirang (mille kehtestaks VV), võib aga olla vajalik kehtestada konkreetses piirkonnas ikkagi suurema ohutaseme tõttu rangem piirang.

AS § 65 täiendatakse läbivalt pärast sõnu „jaemüügil kehtivate“ sõnadega „ja käesoleva seaduse § 36 lõikes 1 nimetatud tarbimise“ vastavalt eelnõu eesmärgile piirata müügikohtades alkoholi tarbimist.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Seaduse mõjud

Muudatus: eelnõuga antakse Vabariigi Valitsusele, Politsei- ja Piirivalveametile ja valla- või linnavalitsusele õigus avaliku korra tagamise huvides peatada nii alkohoolse joogi jaemüügi õigus kui ka piirata alkoholi kohapealset tarbimist kuni peatamise või piiramise tinginud asjaolu äralangemiseni.

Mõjutab eelkõige toitlustus- ja meelelahutusettevõtjaid ja nende töötajaid, samuti kaudselt ka nende tegevusega seotud valdkondi (alkoholitootjad, toidutootjad, hulgikaubandus, turvateenuse osutajad, muusikud jt meelelahutusteenuse osutajad).

Augustis tekkisid Tartu ja Ida-Viru maakonnas koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatava COVID-19 haiguskoldeid, milles valdav osa haigestunutest sai viiruse vahetult või edasikandumise teel alkoholi müügiga tegelevatest toitlustusettevõtetest, kus määrav osa inimeste käitumise mõjutamisel on alkoholil. Maakonna tasemel piirangu kehtestamise järel vähenes Tartu maakonnas nakatunute arv kiiresti. Seetõttu on alkoholimüügi ja – tarbimisega seotud piirangud põhjendatud meetmed viiruse leviku tõkestamisel ja puhangute ärahoidmisel, arvestades muu hulgas seda, et nimetatud nakkuskolletest nakkuse saanud isikute kaudu on tekkinud eraldiseisvad suurearvulised nakkuskoldeid, muu hulgas Ida-Viru maakonnas kaevandusettevõtetes.

Eestis kehtib toitlustusettevõtetes praegu hajutamise nõue, mille kohaselt tuleb avalikes kohtades tagada turvaline vahemaa inimeste vahel. Lisaks tuleb meelelahutusteenuse osutamise kohtades ja nende osutamise ajal tagada 50% täituvuse nõude järgimine. Siseruumides ei kohaldata kuni 50% täituvuse piirangut avalikele koosolekutele, avalikele üritustele, sealhulgas konverentsidele, teatrietendustele, kontsertidele ja kinoseanssidele tingimusel, et isikutele on selleks ettenähtud alal tagatud statsionaarne istekoht. Sellegipoolest on väga mitmed uued koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatava COVID-19 haiguskoldeid tekkinud kohtades, kus puuduvad piirangud alkoholi jaemüügile ja tarbimisele ning kus siseruumides viibivad koos paljud inimesed, kellel varasem omavaheline kontakt on puudunud. Sellistes tingimustes on

Terviseameti andmetel saanud alguse mitmed nakkuskolled, kus ühelt nakatunult on vahetult nakkuse saanud rohkem kui viis inimest.

Terviseameti hinnangul vähendab alkoholi müügi piirang nakkuse leviku tõenäosust ning Terviseamet ja Vabariigi Valitsust nõustavad teadlased peavad alkoholi müügi piirangut haiguse leviku piiramisel põhjendatuks.

Arvestades, et AS § 36 alusel alkohoolse joogi jaemüügi ajaline piiramine ei keela alkoholi tarbimist, on erinevaid võimalusi piirangust kõrvale hoida. Politsei- ja Piirivalveamet on järelevalve käigus tuvastanud järgmisi jaemüügi peatamise piirangu vältimise viise:

- 1) alkoholi müüakse suures koguses laudadesse enne piirangu saabumist;
- 2) alkoholi müüakse enne südaööd, võttes alkoholi „hoiule“ ja väljastades selle talongi alusel pärast piirangute saabumist;
- 3) meelelahutusasutusse sisenemiseks müüakse kallimaid pileteid, mille alusel võib kaasa võtta oma alkoholi;
- 4) meelelahutusasutusse sisenemiseks müüakse pileteid, mis sisaldavat tasuta alkoholi;
- 5) kasutatakse avatud arvet (arve avatakse enne piirangu algusaega).

Seetõttu on vajalik lisaks alkoholi jaemüügi ajalisele piiramisele piirata ka alkoholi müügikohtades tarbimist, et oleks tagatud avalik kord läbi COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku ennetamise ja tõkestamise.

Seatav piirang riivab teataval määral ettevõtlusvabadusõiguse kaitseala, kuid on arvestades kehtivat olukorda vajalik, proportsionaalne ja kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseadusega (edaspidi PS). Piirangu kehtestamisel on analüüsitud nii majanduslike (ettevõtjate) huvide kui ka sotsiaalsete huvide, põhiseaduslike väärtuste (sh inimeste tervise kaitse, avaliku korra ja turvalisuse tagamine) ja isikute põhiseaduslike õiguste tasakaalustamise vajadust.

PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas PS-ga. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõte tuleneb PS § 11 lausest 2, mille kohaselt õiguste ja vabaduste piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Praegusel juhul on piirangute seadmine üldistes huvides ja see seatakse üle riigi.

PS § 31 kohaselt on Eesti kodanikel õigus tegelda ettevõtlusega ning koonduda tulundusühingutesse ja -liitudesse. Seadus võib sätestada selle õiguse kasutamise tingimused ja korra. Ettevõtlusvabaduse kui vabadusõiguse kaitseala on riivatud, kui avalik võim mõjutab seda vabadust ebasoodsalt. Alkohoolse joogi jaemüügi piiramine ja müügikohas alkoholi tarbimise piiramine on ettevõtlusvabadusse sekkumine ja ebasoodne mõju. PS § 31 teine lause annab seadusandjale volituse põhiõiguse – ettevõtlusvabadusõiguse piiramiseks AS-ga. Ettevõtlusvabaduse piiramiseks piisab igast mõistlikust põhjusest. See põhjus peab johtuma avalikust huvist või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, olema kaalukas ja enesestmõistetavalt õiguspärane. Mida intensiivsem on ettevõtlusvabadusse sekkumine, seda mõjuvamad peavad aga olema sekkumist õigustavad põhjused (Riigikohtu 10.05.2002 otsus nr 3-4-1-3-02, Riigikohtu 06.07.2012 otsus nr 3-4-1-3-12, p 51). Arvestades, et selle vabaduse piiramiseks on alus seaduses ning legitiimne ja põhjendatud olukord, mis tuleneb avalikust huvist ning teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, on sellise piirangu seadmine õiguspärane. Ettevõtlusvabaduse piirangut saab pidada mõõdukaks põhjusel, et alkohoolse

joogi jaemüügi õigus peatatakse ja müügikohas tarbimise piirang kehtestatakse kindlaks perioodiks kuni peatamise või piiramise tinginud asjaolu äralangemiseni. Ajaliselt mõõdetava ajutise piirangu korral on ettevõtjal võimalik tõhusamalt oma tegevust ette planeerida.

Alkohoolse joogi kättesaadavuse ja tarbimise vähendamise eesmärki ei ole võimalik saavutada tõhusalt muul viisil. Ei ole vahendit, mis piiraks küll samavõrd alkohoolse joogi kättesaadavust ning vähendaks selle siseruumides tarbimisest lähtuvat ohtu viiruse levikuks, kuid piiraks vähem ettevõtjate õigusi. Arvestades nakkuse praegust levikut, haigete ja nende lähikontaktsete tõendatud viibimist meelelahutusteenuse osutamise kohtades ja toitlustusettevõtetes, kus on võimalik kohapeal tarbida alkoholi, ning sellisest käitumisest lähtuvaid nakkuskoldeid, mis on levinud muu hulgas töökollektiividesse, nakkuskollete asukohti ning isikute liikumisvabadust, on tõhusam ja proportsionaalsem kehtestada võimalus kohapealse tarbimise piiramiseks, selle asemel, et sulgeda alkoholi jaemüügiga tegelevaid müügikohti.

Eespool toodust tulenevalt on ettevõtlusvabaduse piirang mõõdukas ja proportsionaalne soovitud eesmärgiga. Arvestades nakkuse praegust levikut, haigete ja lähikontaktsete liikumist ja nakkuskollete asukohti ning isikute liikumisvabadust, on tõhusam kehtestada piirang kogu riigis tervikuna, mitte üksiku KOV-i territooriumil.

Mõju majandusele võib hinnata mõõdukaks, sest toitlustus- ja meelelahutusasutused tohivad olla avatud sh tegeleda toitlustamisega, meelelahutusega. Täiendav tulu alkohoolse joogi jaemüügi kohapeal tarbimise võimaldamise tulemusena ei ole märkimisväärne.

6. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused

Alkoholi jaemüügikohas tarbimine ei ole seni olnud tarbijale keelatud, seega ei ole olnud aktuaalsed küsimused, kas ja kuidas peaks jaemüüja tarbijat alkoholi joomisel takistama ja kuhu see kohustus territooriumi ja tegevuskoha mõttes ulatub. Seetõttu on oluline, et nii alkoholi jaemüügiga tegelev ettevõtja, keda see piirang mõjutab, kui ka järelevalve teostaja mõistaksid ühtemoodi piirangust tulenevaid kohustusi. Vajadusel võib alkohoolse joogi jaemüügi õiguse ja kohapealse tarbimise õiguse piiraja saata alkohoolse joogi jaemüügi õigust omavale isikule täpsemaid käitumisjuhiseid, millest oma tegevuses lähtuda.

Tegevuskoha määratlus müügikoha kaudu on vajalik eelnõuga kehtestatavate piirangute kohaldamisel. Ettevõtja tegevuskoha mõiste tuleneb tsiviilseadustiku üldosa seadusest § 29. Müügikohale on iseloomulik seal toimuv kauba müügiks pakkumine ja müük. Müügikohas peavad olema täidetud kõik selleks tegevuseks kehtestatud nõuded nii kaubale, selle müügikohale endale, müügikohas tarbijale antavale teabele.

Nõuded alkohoolse joogi müügile on kehtestatud selle tegevuskoha ehk müügikohaga seonduvalt (kohad, kus alkohoolse joogi jaemüük on lubatud, kus lubatud kohapeal tarbimiseks, millised on alkohoolse joogi müügikohas väljapaneku piirangud jmt).

Seoses kaubandustegevuse seaduse kehtetuks tunnistamise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seadusega³ täiendatakse AS-i 1. peatükki §-ga 31, sätestades alkoholi müügi reguleerimisel tegevuskoha ja sellega seonduvad mõisted. Tegevuskoht on hulgikaubandus-, jaekaubandus- või toitlustusettevõtja müügikoht, kus kaupleja pakub ja müüb kaupa ning mille juurde võivad kuuluda majandustegevuse teostamiseks vajalikud tootmis- või hoiukohad.

Kaupluse oluliseks osaks on müügisaal, mis on kaupluse siseruum, mis on kaupleja valduses ning kuhu tarbija, samuti tarbijaks mitteolev isik saab siseneda kaubaga tutvumiseks, valiku tegemiseks või müügilepingu sõlmimiseks.

Avaliku ürituse (AS § 40 lg 1 p 8) korraldamine olukorras, kus on kehtestatud alkoholi tarbimise piirang, on oluline, et oleks selgelt piiratud ürituse territoorium. Tegemist on kohaliku elu korraldamise küsimusega, mis on linna või valla pädevuses.

Riiklikku järelevalvet alkohoolse joogi jaemüügiga seonduvate nõuete täitmise ning alkohoolse joogi tarbimise piirangute järgimise üle teostab oma haldusterritooriumil valla- või linnavalitsus, kes võib AS-s sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 31, 32, 49, 50, 51 ja 52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

PPA järelevalve maht suureneb tulenevalt piirangute kehtestamisest – kas riigis tervikuna, maakonnas tervikuna, KOV territooriumil tervikuna või ainult teatud müügikohtades.

7. Rakendusaktid

Eelnõuga seaduse rakendusakte ei muudeta.

8. Seaduse jõustumine

Kuna seaduse rakendamiseks ei ole turuosalistel ega järelevalveasutustel vajalik teha ettevalmistusi ning muudatusi töökorralduses, puudub ka vajadus seaduseelnõuga kavandatavate muudatuste jõustamiseks erikorra ettenägemiseks. Seadus jõustub üldises korras, s.t kümnnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist (PS § 108).

9. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu Riigikantseleile, ministriumidele ja arvamuse avaldamiseks Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Kaupmeeste Liidule, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Eesti Hotellide ja Restoranide Liidule, Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Eesti Baarmenite Assotsiatsioonile, Politsei- ja Piirivalveametile.

³ <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/93527d19-0289-4972-9cc1-41d10b624aa3/Kaubandustegevuse%20seaduse%20kehtetuks%20tunnistamise%20ja%20sellest%20tulenevalt%20teiste%20seaduste%20muutmise%20seadus>

Algatab Vabariigi Valitsus

2020. a

(allkirjastatud digitaalselt)